

## **Avizul Comitetului Economic și Social European privind viitoarea strategie pentru sectorul european al laptelui pentru perioada 2010-2015 și după aceea**

(aviz din proprie inițiativă)

(2010/C 347/05)

Raportor: **dl Frank ALLEN**

La 16 iulie 2009, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Comitetul Economic și Social European a hotărât să elaboreze un aviz din proprie inițiativă cu privire la

*Viitoarea strategie pentru sectorul european al laptelui pentru perioada 2010-2015 și după aceea* (aviz din proprie inițiativă).

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 28 ianuarie 2010.

În cea de-a 460-a sesiune plenară, care a avut loc la 17 și 18 februarie 2010 (ședința din 17 februarie 2010), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 152 de voturi pentru, 6 voturi împotriva și 6 abțineri.

### **1. Concluzii și recomandări**

1.1 Sectorul european al laptelui este de o importanță strategică pe termen lung, dat fiind rolul său de aprovizionare a cetățenilor UE cu produse lactate sigure și de calitate superioară. UE nu trebuie să devină niciodată dependentă de surse de aprovizionare cu lapte din afara UE. Aceasta trebuie să mențină în continuare cele mai înalte standarde de bunăstare animală, igienă, trasabilitate, medicină veterinară, protecție a mediului și producție durabilă.

1.2 Agricultorii vor continua să producă lapte de bună calitate, dacă acest lucru va fi profitabil (dar nu pe termen lung, dacă acest lucru nu va fi profitabil). Producția europeană de lapte va scădea și va dispărea complet din anumite zone, dacă nu stabilizăm prețurile și dacă acestea nu aduc profit. Trebuie să se acorde o atenție specială zonelor defavorizate. Producătorii de lapte trebuie să obțină și un câștig financiar din agricultura multifuncțională, care furnizează „bunuri nemateriale sub formă de servicii publice”, cum ar fi conservarea și dezvoltarea peisajului rural, a biodiversității, a habitatelor naturale, a artei și a culturii rurale. În noile state membre, ar trebui luată în considerare posibilitatea plăților directe cuplate către producătorii de lapte.

1.3 Este necesar să se dedice resurse importante inovării, cercetării și dezvoltării, precum și zootehniei, pentru a se asigura o eficiență sporită în industria laptelui, la nivelul fermelor și al procesării. Aceasta trebuie să includă utilizarea mai bună a ierbii și altor tipuri de hrană pentru animale la nivelul fermelor, precum și noi produse la nivelul procesării. Este, de asemenea, necesară o tehnologie nouă și mai bună la nivelul fermelor și al procesării. Investițiile majore pentru dezvoltarea sectorului sunt vitale. Trebuie să devenim lideri mondiali în acest sector.

1.4 Este esențial să se evite ca prețurile să cunoască din nou o volatilitate, precum cea survenită în 2007 și 2008. Acest lucru trebuie realizat prin utilizarea unor măsuri de sprijin adecvate și printr-o monitorizare adecvată a pieței, pentru a se asigura un echilibru rezonabil între cerere și ofertă.

1.5 UE are posibilitatea de a reacționa la situația de pe piață prin utilizarea sistemului de cote și a altor instrumente de organizare a pieței (cel puțin până în 2015).

1.6 În conformitate cu comunicarea Comisiei din iulie 2009, trebuie elaborată și pusă în aplicare o foaie de parcurs prin care să se răspundă la întrebarea de ce prețurile de consum au rămas mai ridicate cu 14 % decât înainte de a se produce creșterea prețurilor la produsele lactate. Trebuie să existe transparență de-a lungul întregului lanț alimentar.

1.7 Pentru a asigura viabilitatea sectorului european al laptelui după 2015, vor fi necesare totuși diverse măsuri de politică agricolă, combinate cu un sistem de tipul „plasă de siguranță”, care să susțină și să stabilizeze prețurile, să prevină scăderea acestora sub un anumit nivel, să limiteze fluctuațiile de preț excesive și să furnizeze, de asemenea, suficiente stocuri de rezervă pentru a face față situațiilor neprevăzute de penurie sau dezastrelor naturale. Un sistem orientat spre cerere și ofertă este esențial pentru asigurarea, în perioada de după 2015, a unui sector al laptelui durabil și ecologic. Alimentele în general și laptele în special sunt prea importante pentru bunăstarea cetățenilor pentru a fi supuse capriciilor unui sistem de piață liber, nereglementat.

### **2. Introducere**

2.1 Producția de lapte este una dintre principalele activități agricole din UE. În 2008, un milion de agricultori au produs 150 de milioane de tone de lapte, în valoare de peste 40 de miliarde de euro, ceea ce reprezintă 14 % din valoarea producției agricole a UE. Peste 60 % din carnea de vită produsă în UE provine de la șeptelurile de vaci de lapte. Conform cifrelor Federației Internaționale a Producătorilor de Lapte (IDF), UE este cel mai mare producător de lapte din lume, cu 27 % din producția mondială, urmat de India, cu 20 %, și SUA, cu 16 %.

2.2 În sectorul produselor lactate din UE, începând cu faza de colectare și terminând cu cea de procesare, lucrează aproximativ 400 000 de persoane.

2.3 Producția laptelui joacă un rol foarte important în menținerea structurii economice și sociale a zonelor defavorizate. De fapt, 60 % dintre fermele de lapte din UE se găsesc în zone defavorizate. Producția de lapte este una dintre activitățile cele mai potrivite pentru a menține familiile de agricultori în zonele defavorizate și, împreună cu creșterea bovinelor și a ovinelor, joacă un rol major în conservarea și dezvoltarea peisajului și a mediului.

### 3. Context

3.1 Piețele globale ale produselor lactate au înregistrat fluctuații majore de prețuri în ultimii doi ani. În 2007 și la începutul lui 2008, a avut loc o creștere record la prețurile mondiale ale produselor lactate de bază, ceea ce a generat creșteri substanțiale ale prețurilor laptelui și produselor lactate. Aceasta a fost urmată, în a doua jumătate a anului 2008, de o scădere și mai dramatică a prețurilor mondiale la aceste produse.

3.2 Cele mai multe produse lactate sunt consumate în regiunea în care sunt produse. Aproximativ 8 % din producția globală de produse lactate este comercializată pe piața mondială și, în consecință, o fluctuație minoră în producția globală poate avea o influență considerabilă pe piața mondială. De exemplu, o diferență de 2 % între producția globală și consumul global reprezintă echivalentul a 25 % din comerțul de lapte pe piața mondială.

3.3 Deși UE este cel mai mare exportator de brânză, produsele de bază, adică laptele praf și untul, constituie majoritatea exporturilor de produse lactate în afara UE. Piața internațională a produselor lactate poate fi descrisă ca fiind în principal o piață a produselor lactate de bază.

3.4 Deoarece gradul de autosuficiență al UE în materie de produse lactate se ridică la 109 %, surplusul de 9 % este disponibil pentru exportul pe piața mondială. Exporturile principale ale UE sunt cele de unt/ulei de unt, lapte praf degresat, brânzeturi, lapte praf integral și lapte condensat.

3.5 Din 2000, consumul global de produse lactate a crescut în medie cu 2,5 % în fiecare an. Această creștere s-a redus acum la 1 % pe an.

3.6 Între 2004 și 2006, consumul mondial de produse lactate a depășit producția și, în consecință, au fost utilizate toate rezervele. Acesta a fost motivul principal al creșterii bruște a prețurilor mondiale ale produselor lactate de bază. Din 2008, relația s-a schimbat, rezultatul fiind că producția depășește acum cererea.

3.7 Creșterea bruscă a prețurilor laptelui a cauzat în cele din urmă o scădere a cotei de piață, întrucât consumatorii au trecut la substitute mai ieftine și, mai ales, întrucât ingredientele din lapte au fost înlocuite cu alternative mai ieftine. Recesiunea globală și scăderea prețurilor petrolului au generat o diminuare suplimentară a vânzărilor de produse lactate. Țările producătoare de petrol sunt mari importatori de produse lactate, iar o scădere a prețurilor petrolului înseamnă că își reduc importurile de produse lactate, aceasta putând duce la o scădere a prețurilor mondiale ale produselor lactate de bază.

3.8 În timp ce variațiile prețurilor la produsele lactate de valoare superioară sunt mai greu de urmărit decât la produsele de bază, este evident că vânzările de produse lactate cu valoare adăugată au scăzut, întrucât consumatorii s-au orientat către produse mai ieftine.

3.9 În comunicarea sa din iulie 2009 către Consiliu, Comisia a afirmat că majorarea prețurilor din a doua jumătate a anului 2007 a generat o creștere rapidă a prețurilor la lapte și o creștere puternică a prețurilor de consum. În schimb, scăderea prețurilor din a doua jumătate a anului 2008, care a continuat în 2009, s-a manifestat prin scăderea prețului untului cu 39 %, al laptelui praf degresat cu 49 %, al brânzei, cu 18 % și al laptelui, cu 31 %, provocând o scădere a prețurilor de consum de numai aproximativ 2 % (media UE). De fapt, prețurile de consum au rămas în medie cu 14 % mai ridicate decât înainte de creșterea prețurilor. Cu toate acestea, acele țări care înregistrează vânzări ridicate de produse lactate prin intermediul magazinelor cu prețuri mici au înregistrat un „război al prețurilor” în 2009, întrucât produsele lactate sunt utilizate pentru a submina alți vânzători cu amănuntul <sup>(1)</sup>.

3.10 Raționalizarea și concentrarea în creștere din cadrul sectorului vânzării cu amănuntul din UE au oferit acestui sector o putere de negociere care este neegalată de restul lanțului de aprovizionare cu alimente. Agricultorii s-au văzut puși în situația de a accepta prețurile, mai degrabă decât de a le stabili, mai ales atunci când oferta de lapte depășește cererea. Pe ansamblu, se pare că autoritățile din domeniul concurenței și reglementările din acest domeniu au adus beneficii mai importante marilor lanțuri de vânzare cu amănuntul decât unui milion de producători de lapte. Agricultorii au nevoie de o poziție de negociere mai puternică cu privire la prețul laptelui la poarta fermei, astfel încât să fie restabilit echilibrul în lanțul alimentară.

3.11 În cadrul Agendei 2000, urmate de revizuirea intermediară și de bilanțul de sănătate, concepute pentru a pregăti agricultura UE pentru un posibil viitor acord în cadrul OMC, prețul de intervenție a fost redus, ceea ce, împreună cu restricțiile cantitative aplicabile intervenției, a slăbit mecanismul de sprijinire a prețurilor, prețurile laptelui la poarta fermei scăzând astfel la un nivel inferior nivelului înregistrat anterior momentului în care mecanismele de sprijin, precum intervenția, au devenit operaționale.

## 4. Perspectivele pieței

### 4.1 Uniunea Europeană

4.1.1 Pe piața europeană a produselor lactate, producția depășește consumul cu 9 %.

4.1.2 Produsele lactate sunt, de asemenea, importate în UE din țări terțe, cu taxe vamale reduse. Aceste importuri sunt mici în comparație cu consumul total al UE. În 2007 și 2008, UE a importat aproximativ 330 000 și, respectiv, 300 000 de tone de produse lactate. Printre produsele lactate importate în UE se numără brânza (1,1 % din producția UE), untul (4,3 % din producția UE) și laptele praf degresat (2,4 % din producția UE). Importurile de produse lactate se ridică la un echivalent în lapte de circa 2-3 % din producția de lapte a UE.

<sup>(1)</sup> JO C 128, 18.5.2010, p. 111 și JO C 255, 14.10.2005, p. 44.

4.1.3 Până la 40 % din laptele din UE este transformat în brânză, iar aproximativ 30 % este utilizat pentru produse lactate proaspete. Aceste două tipuri de produse au reprezentat principalii factori de creștere a consumului în UE, în ultimul deceniu. Restul de 30 % este transformat în unt, lapte praf și cazeină.

4.1.4 Rezervele de intervenție de unt și lapte praf degresat au crescut ca urmare a scăderii consumului în UE, a scăderii prețurilor de pe piața mondială și a recesiunii globale. Cota UE a crescut cu 2 % în 2008 și cu 1 % în 2009, ceea ce, împreună cu viitoarele creșteri ale cotelor deja convenite, ar putea duce în cele din urmă la o producție de lapte sporită în UE.

4.1.5 Utilizarea restituirilor la export a împiedicat intrarea unor cantități și mai mari în stocurile de intervenție, în perioada de intervenție.

4.1.6 Acțiunile întreprinse de Comisie au împiedicat scăderea prețurilor la lapte în UE la nivelul prețurilor de pe piața mondială, de 14-15 eurocenți pe litru. Prețurile UE au fost menținute la un nivel superior prețurilor mondiale. Prețurile variază între statele membre între un nivel inferior, de 16 cenți, în Letonia și 25-27 de eurocenți pe litru în multe alte state membre, ceea ce este încă sub costul de producție. Ce alt segment al societății lucrează pentru un venit zero sau chiar sub salariul minim legal?

4.1.7 Producția de lapte se află în prezent cu 4,2 % sub cotă și este de așteptat să rămână astfel și în perioada 2009-2010.

4.1.8 Redresarea prețurilor în UE (care a început deja) va fi probabil foarte lentă. Existența unor stocuri de intervenție substanțiale, care amenință piața, ar putea să întârzie redresarea în funcție de momentul în care Comisia decide să scoată stocurile de intervenție pe piață.

4.1.9 Conform datelor UE, a crescut numărul de vaci sacrificate. Probabil că se sacrifică un număr sporit de vaci de lapte, ceea ce va reduce producția de lactate în viitorul apropiat. Cu toate acestea, creșterea treptată a prețurilor la lapte va duce, pe termen scurt, la o producție crescută într-un mic număr de țări.

4.1.10 Întrucât prețurile la lapte se vor redresa pe termen mediu, producția de lapte va crește până în 2015 și, probabil, va ține pasul cu majorările cotei convenite în cadrul „bilanțului de sănătate”.

4.1.11 Va continua probabil tendința de scădere a producției de lapte în Europa de Sud și în anumite state membre nordice.

4.1.12 În UE, consumul de brânză și produse lactate proaspete va rămâne probabil redus, din cauza perspectivelor limitate de creștere a veniturilor.

4.1.13 Comisia prevede o scădere a surplusului de unt până în 2015, din cauza unei producții reduse de unt și a unei producții sporite de brânză. Aceasta ar ușura reducerea solicitată a restituirilor la export, care fac obiectul negocierilor în curs din cadrul OMC.

4.1.14 Anumiți experți în materie de piață consideră că ar putea să persiste un surplus de unt, din cauza unei producții sporite de produse lactate cu conținut scăzut de grăsime și a absenței creșterii consumului de brânză.

4.1.15 În UE, perspectivele pieței până în 2015 rămân incerte, însă este improbabil să indice o creștere echivalentă cu cea înregistrată în cursul ultimului deceniu.

4.1.16 În ultimii ani, volatilitatea accentuată a prețurilor a reprezentat o problemă deosebită pentru sectorul european al laptelui. Aceasta cauzează mari probleme fermelor agricole și creează un climat de nesiguranță pentru consumatori, ca urmare a fluctuațiilor frecvente ale prețurilor. Prin urmare, trebuie să se urmărească reducerea acestei volatilități crescute de pe piețe, prin măsuri corespunzătoare.

## 4.2 SUA

4.2.1 În SUA, în cursul unei perioade de cinci ani până în 2008, producția de lactate a crescut cu 2,5 % pe an, în timp ce consumul a crescut cu aproximativ 1 % pe an. În SUA s-a înregistrat un surplus anual exportabil de până la 5 milioane de tone. Slăbiciunea dolarului american a ajutat exporturile.

4.2.2 Perspectivele pe termen scurt ale industriei laptelui din SUA nu sunt bune. A avut loc o reducere de 1 % a producției în 2009 și se așteaptă o reducere suplimentară de 1 % în 2010. Pe termen mediu, este probabil să se înregistreze o anumită creștere a producției, ca urmare a redresării prețurilor la lapte și a costurilor accesibile ale furajelor. Orice astfel de creștere a producției se va reflecta probabil în producția de brânză și se va reflecta în consumul intern.

4.2.3 Conform previziunilor Serviciului de cercetare economică al Departamentului pentru Agricultură al SUA (USDA), prețul laptelui în SUA va crește în 2010 ca urmare a creșterii numărului de vaci sacrificate și a creșterii exporturilor de produse lactate.

## 4.3 Noua Zeelandă

4.3.1 Noua Zeelandă este cel mai mare exportator de produse lactate din lume. Producția a scăzut cu aproximativ 3 % în perioada 2007-2008, provocând astfel reducerea exporturilor, însă a crescut cu 8 % în perioada 2008-2009. Comentatorii se așteaptă la o creștere medie de 3 % pe an, dar, până în 2015, ar trebui să survină din nou o descreștere. Deoarece producția din Noua Zeelandă este bazată pe pășunat, condițiile meteorologice pot avea un impact major asupra nivelurilor producției.

4.3.2 Prețurile scăzute nu au cauzat până acum o scădere a producției în Noua Zeelandă. În viitor, din cauza utilizării sporite a furajelor concentrate și a îngrășămintelor, o nouă scădere a prețurilor ar putea să ducă la o creștere redusă a producției de lapte.

4.3.3 Chestiunile de mediu devin mai importante în Noua Zeelandă și aceasta ar putea împiedica, de asemenea, creșterea pe termen lung.

4.3.4 Probabil că în Noua Zeelandă va continua creșterea exporturilor de produse lactate.

#### 4.4 America de Sud

4.4.1 America de Sud dobândește din ce în ce mai multă importanță ca exportator de produse lactate și va concura probabil mai degrabă cu UE pe piețele africane, decât cu Noua Zeelandă, pentru piețele asiatice. În special, surplusul exportabil al Braziliei va persista probabil până în 2015.

#### 4.5 China

4.5.1 Creșterea producției de lactate din China în cursul ultimului deceniu a fost extrem de rapidă, însă rata creșterii va încetini probabil în următorul deceniu. Producția chineză nu a corespuns consumului, însă importurile de produse lactate în China nu sunt atât de mari pe cât s-a anticipat inițial.

4.5.2 Pe termen mediu, se așteaptă ca importurile chinezești de brânză și lapte praf degresat să crească, în timp ce exporturile chinezești de lapte praf integral vor crește la rândul lor.

4.5.3 Două noi cazuri de lapte contaminat cu melamină au fost descoperite în decembrie 2009 și aceasta ar putea dăuna considerabil exporturilor de produse lactate din China.

#### 4.6 Rusia

4.6.1 Producția de lapte din Rusia își va reveni probabil în următorii cinci ani, deoarece vacile cu randament scăzut sunt înlocuite cu vaci importate, cu randament superior. Din motive de securitate alimentară, Rusia dorește să-și sporească gradul de autosuficiență în ceea ce privește produsele lactate, de la 70 % la 95 %. Pentru 2012, a fost stabilit un obiectiv de producție de lapte de 37 de milioane de tone. Prin urmare, este posibil ca importurile rusești de unt să scadă pe termen lung, în timp ce importurile de brânză vor crește probabil.

4.7 Perspectiva de ansamblu a pieței mondiale este una de creștere lentă și, în funcție de amploarea redresării economice globale, aceasta va determina creșterea consumului, în special în țările din lumea a treia.

4.8 În următorii 30 de ani, populația va crește cel mai mult în țările din lumea a treia, ceea ce ar trebui să conducă la o cerere sporită de produse lactate. Cu toate acestea, în absența unei creșteri economice adecvate, aceste țări vor fi incapabile să achiziționeze cantități sporite de produse lactate. Produsele lactate nu fac parte din alimentația tradițională de bază în Asia și în anumite țări din lumea a treia.

4.9 Aspecte precum nutriția și efectele pozitive asupra sănătății ale produselor lactate vor constitui modalități centrale de menținere și dezvoltare a cotei de piață a produselor lactate. Cercetarea și inovarea în aceste domenii sunt esențiale.

4.10 Este important ca eticheta să indice faptul că produsul este un produs lactat autentic și să explice în mod corespunzător calitățile nutritive și beneficiile pentru sănătate ale produsului. În viitor, respectarea standardelor ecologice va avea o mai mare importanță pentru producția de lapte.

#### 5. Grupul la nivel înalt

5.1 Comisarul Fischer Boel a înființat un grup la nivel înalt privind laptele, care își va prezenta raportul final până la sfârșitul lui iunie 2010.

5.2 Grupul la nivel înalt va discuta următoarele chestiuni:

- relațiile contractuale dintre producătorii de lapte și fabricile de produse lactate, pentru a asigura un echilibru mai eficient între cerere și ofertă pe piața produselor lactate;
- ce se poate face pentru a întări puterea de negociere a producătorilor de lapte?
- transparență și informarea consumatorilor, calitate, chestiuni de sănătate și etichetare;
- inovare și cercetare, în vederea îmbunătățirii competitivității sectorului;
- o posibilă piață la termen pentru produsele lactate.

#### 6. Inițiativa franco-germană

6.1 Ministrul francez al agriculturii, dl Le Maire, a definit trei obiective principale pentru agricultura europeană:

- garantarea unor venituri stabile și decente pentru agricultori, cu ajutorul unor instrumente de reglementare puternice;
- asigurarea unei mai mari transparențe a prețurilor în întregul lanț de aprovizionare cu alimente, cu posibila numire a unui „gardian” european;
- plasarea inovației și a investițiilor în sectorul agroalimentar în centrul Agendei de la Lisabona.

6.2 Inițiativa franco-germană solicită mai multă acțiune din partea UE pentru a-i proteja pe producătorii de lapte. Aceasta propune mărirea temporară a prețului minim de intervenție al UE, preț la care UE se angajează să cumpere surplusurile de la agricultori.

#### 7. Politica până în 2015

7.1 Comisia se opune ferm oricăror modificări ale creșterii cotelor, așa cum s-a decis în cadrul „bilanțului de sănătate”. În prezent, aceste creșteri au un impact minor, deoarece UE se situează cu 4,5 % sub cotă și, probabil, se va afla sub cotă și anul viitor. Cu toate acestea, întrucât prețul laptelui se îmbunătățește pe termen mediu, producția va crește, măbind discrepanța dintre producția și consumul de lapte, ceea ce va tinde să tragă în jos prețurile la poarta fermei, în funcție de situația de pe piața mondială.

7.2 Prețurile mondiale ale produselor lactate de bază se află de obicei sub prețul UE. Aceasta este consecința unor standarde diferite (și, prin urmare, a unor costuri de producție diferite) în interiorul și în afara UE. Modelul producției de lapte al UE nu va fi niciodată capabil să concureze cu Noua Zeelandă și câteva alte țări, din cauza unei structuri cu totul diferite a costurilor de producție și a mărimii fermelor de lapte.

7.3 Exporturile de brânză din UE sunt în general competitive, dar o creștere a consumului în afara UE depinde de creșterea economică globală susținută pe o anumită perioadă de timp.

7.4 Ideea creșterii cotelor indiferent de nivelul cererii pentru a se obține o așa-zisă „aterizare lină”, fără adoptarea măsurilor de sprijin, este contradictorie, dacă se dorește dezvoltarea modelului european de agricultură și asigurarea continuării producției de lapte în zonele defavorizate. Avem nevoie de un mediu rural dinamic și, în anumite zone, producția de lapte este o forță motrice centrală pentru viitorul social, economic și cultural al unor astfel de zone. Cealaltă posibilitate este abandonarea pământului cu grave consecințe sociale și asupra mediului.

7.5 Creșterea cotelor de lapte, indiferent de condițiile de piață, și, în cele din urmă, dereglementarea completă a sectorului laptelui ar fi logice dacă UE ar dori să preia modelul de agricultură al Noii Zeelande sau al SUA. Apariția în SUA a unor sisteme foarte mari de creștere a animalelor, cu peste 2 000 de vaci, este considerată în această țară drept un pas înainte. În ritmul actual al schimbărilor, doar 500 de ferme vor produce în curând 1/3 din producția de lapte a SUA. O astfel de politică ar prezenta pericole semnificative pentru patrimoniul cultural, peisajul și dezvoltarea zonelor rurale din UE, dăunând mediului și biodiversității din UE, și, în plus, ar provoca abandonarea regiunilor înalte și a zonelor umede. Am asista așadar la respingerea modelului european al agriculturii multifuncționale.

7.6 Conceptul de agricultură multifuncțională înseamnă că, pe lângă producția de alimente, agricultura are alte funcții, cum ar fi dezvoltarea peisajelor rurale, extinderea patrimoniului natural și cultural, sprijinirea economiei rurale și consolidarea securității alimentare. Perspectiva OCDE asupra multifuncționalității se referă la o agricultură care produce simultan o serie de bunuri de larg consum (alimente și fibră), precum și o serie de bunuri nemateriale, inclusiv produse și servicii sociale și de mediu.

7.7 Producția de lapte bazată pe ferme de mari dimensiuni în care nu se respectă anumite reglementări, cum sunt, de exemplu, cele referitoare la administrarea azotului în sol, are implicații majore pentru mediu.

7.8 În prezent, 50 % din producția de lapte a UE este concentrată pe 11 % din teritoriul UE. Indiferent de deciziile politice luate, mărimea medie a șeptelului va continua să crească în viitor. Cu toate acestea, există puține motive pentru a se dori adoptarea unor opțiuni politice care vor încuraja producția intensivă de lapte și la scară foarte mare în zone care au un avantaj special în ceea ce privește prețurile de producție. O astfel de politică ar putea prezenta riscuri considerabile pentru mediu.

7.9 Producătorii de lapte sunt participanți la modelul UE al agriculturii multifuncționale. Chiar dacă o fermă multifuncțională poate depăși dificultățile temporare, un astfel de model nu este durabil atunci când volatilitatea prețurilor la poarta fermei devine un eveniment recurent pentru producătorii de lapte. Stabilitatea prețurilor la poarta fermei, care le asigură agricultorilor un venit rezonabil, este benefică pentru agricultori și consumatori.

## 8. După 2015

8.1 Dacă se dorește menținerea și dezvoltarea producției de lapte ca un sector viabil în UE, producătorii de lapte trebuie să obțină un venit echitabil, care să le permită să ducă o viață normală și, de asemenea, să investească în viitorul lor ca producători de lapte. Un venit echitabil înseamnă un venit comparabil cu venitul mediu neagricol.

8.2 Articolul 33 din Tratatul CE stabilește obiectivele PAC, printre care: (a) asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, (b) stabilizarea piețelor, (c) garantarea siguranței aprovizionării și (d) asigurarea unor prețuri rezonabile de livrare către consumatori.

8.3 Este esențial să se dedice mult mai multe resurse zootehniei, prevenirii bolilor animale, precum și cercetării și inovării la nivelul fermelor pentru a se permite dezvoltarea unei industrii mai eficiente. O industrie a laptelui mai competitivă poate fi obținută printr-o mai bună utilizare a ierbii și a altor tipuri de hrană pentru animale. Este nevoie de mai multă cercetare și inovare la nivelul procesării pentru a se dezvolta noi produse, în vederea creșterii cotei de piață. Instituțiile din domeniul educației și din cel al sănătății, precum și organizațiile societății civile ar trebui să încurajeze consumul de produse lactate întrucât laptele este atât aliment, cât și medicament și, în același timp, o băutură răcoritoare. Trebuie să aibă loc transformări radicale în aceste sectoare. UE trebuie să mențină securitatea și autosuficiența aprovizionării cu lapte în UE. Ar fi o greșeală majoră ca UE să devină dependentă de importuri de produse lactate așa cum s-a întâmplat cu producția de carne de vită europeană, ca rezultat al unor prețuri scăzute la poarta fermei.

8.4 În raportul special al Curții de Conturi 14/2009, la recomandarea nr. 1, se afirmă: „Comisia trebuie să supravegheze în continuare evoluția pieței laptelui și produselor lactate, aplicând măsurile necesare pentru a se evita ca dereglementarea sectorului să ducă din nou la o situație de producție excedentară. În caz contrar, obiectivul Comisiei de a menține un nivel minim de reglementare, de tip plasă de siguranță, ar putea să se dovedească rapid imposibil de respectat.” CESE este convins că intervenția cu rol de „plasă de siguranță” și depozitarea impun, de asemenea, diferite măsuri privind oferta și cererea, în vederea stabilizării pieței.

8.5 CESE consideră că este esențial să se stabilească condiții care să garanteze viitorul unui sector al laptelui viabil în întreaga UE.

8.6 Un sistem de măsuri de piață orientate spre cerere și ofertă, precum și sisteme adecvate de sprijin direct sunt esențiale pentru se a asigura existența unui sector al laptelui în UE care să satisfacă nevoile sociale, economice și de mediu ale societății și să devină un sistem agricol cu adevărat multifuncțional, care ar trebui să aducă un nou dinamism în zonele rurale ale UE. O astfel de evoluție ar aduce beneficii sociale, culturale și economice pentru dezvoltarea UE în ansamblul său.

## 9. Observații specifice

9.1 Utilizarea unei piețe „la termen” în sectorul laptelui trebuie analizată cu mare atenție. Cu toate acestea, trebuie să ținem seama în mod serios de turbulențele financiare globale, care provin din utilizarea inadecvată a produselor financiare. Comitetul a afirmat anterior că „din acest motiv, produsele alimentare trebuie privite în cu totul alt mod decât produsele industriale, de exemplu, al căror loc de producție se stabilește în primul rând în funcție de considerații legate de costuri.”

9.2 Majoritatea producătorilor de lapte s-au organizat în cooperative. Astfel, aceștia pot influența într-o anumită măsură comercializarea produselor lor. Acei producători de lapte care sunt membri ai unei cooperative și își vând laptele acestei cooperative beneficiază de garanții mai bune decât un producător de lapte care vinde unei fabrici private de lapte. Cu toate că există deja contracte voluntare între producători individuali și cumpărători, în cazul unei fabrici de lapte private, agricultorul are posibilități reduse de a negocia un astfel de contract. Aceste contracte permit stabilirea condițiilor de livrare, însă nu pot avea nicio influență asupra evoluției generale a pieței la nivelul UE. Experiența arată că poziția agricultorilor pe piață și a cooperativelor care îi reprezintă trebuie îmbunătățită în cadrul lanțului alimentar. De aceea, trebuie analizate posibilitățile de cooperare din perspectiva dreptului concurenței.

9.3 Cu toate acestea, în noile state membre, mulți agricultori vând laptele direct fabricilor private. Având în vedere că sectorul laptelui este din ce în ce mai restrâns, nu există aproape nicio posibilitate de alegere, iar prețurile la poarta fermei scad. Pentru a menține concurența în domeniul laptelui brut, agricultorilor trebuie să li se ofere posibilitatea de a se organiza în cooperative care să vândă apoi laptele mai departe, în cadrul sectorului.

9.4 Majoritatea producătorilor de lapte din statele membre mai noi (Bulgaria și România) primesc foarte puțin sprijin prin intermediul plăților directe, care sunt decuplate în totalitate, folosind principiul plății la hectar. Confrunțați cu acest sprijin atât de redus, în corelație cu productivitatea scăzută, cu lipsa veniturilor din partea pieței și cu accesul dificil la credite, agricultorii nu pot face investiții pentru a respecta standardele de igienă ale UE.

9.5 Toate importurile de produse lactate în UE trebuie să respecte standardele UE în special în domeniile trasabilității, bunăstării animale, igienei, medicinei veterinare, siguranței alimentare și metodelor de producție durabile. Conținutul de carbon este o chestiune din ce în ce mai importantă.

9.6 Trebuie să avem certitudinea că organismele existente, cum ar fi comitele consultative și de gestionare, au suficiente resurse pentru a analiza situația cererii și ofertei pe piața de lapte. Trebuie puse la dispoziție instrumentele necesare pentru a se garanta că agricultorii obțin un preț adecvat la lapte, care să le acopere costurile și să le aducă un profit. UE trebuie să își mențină capacitatea de a produce cantități adecvate de lapte. Nu ne puteam permite să devenim dependenți de aprovizionarea cu lapte din afara UE. Dacă se urmează politici greșite, acest lucru s-ar putea întâmpla în viitorul îndepărtat.

9.7 Menținerea și crearea în continuare a unor locuri de muncă cu normă întreagă și parțială în sectorul laptelui trebuie să constituie o prioritate, în special în zonele rurale.

9.8 Nu putem ignora problemele reprezentate de foamete și de absența unor resurse alimentare adecvate în lumea a treia. Schimbările climatice, prețurile globale la alimente și oferta globală de alimente sunt chestiuni strâns legate între ele. Avem responsabilitatea de a ajuta țările subdezvoltate.

Bruxelles, 17 februarie 2010

*Președintele*  
*Comitetului Economic și Social European*  
Mario SEPI

## ANEXĂ

Următorul amendament a fost respins, dar a întrunit o pătrime din voturile exprimate:

**Punctul 7.7**

Se elimină punctul:

*„Producția de lapte bazată pe ferme de mari dimensiuni în care nu se respectă anumite reglementări, cum este, de exemplu, cea referitoare la administrarea azotului în sol, are implicații majore pentru mediu.”*

**Rezultatul votului**

Voturi pentru: 56

Voturi împotriva: 76

Abțineri: 25